

17. LISTOPAD 1939

28. října 1939 přivedla vzpomínka na vznik Československa český národ do ulic. Největší demonstrace k hořkému výročí 28. října probíhaly tradičně v Praze. Okupanti zakročili tvrdě, padly i výstřely. Mladý dělník V. Sedláček zemřel na místě, dalších pět osob- mezi nimi i student medicíny Jan Opletal- bylo těžce zraněno.

Je pozoruhodné, že Opletal nebyl zasažen kulkou zakročujících policejních či vojenských oddílů, ale postřelil ho agent v civilu, z malé vzdálenosti a zřejmě úmyslně právě jeho. Jan Opletal zranění podlehl a jeho pohřeb 15. listopadu přerostl v národní manifestaci. Pro okupanty se stal vítanou záminkou k drastickému zásahu proti studentům a českým vysokým školám. Už v noci ze 16. na 17. listopadu gestapo zatklo a bez soudu popravilo devět studentských předáků.

Po rozsáhlých raziích na pražských a brněnských kolejích bylo odvečeno 1 200 českých studentů do koncentračního tábora Sachsenhausen. Dnem 17. listopadu byly uzavřeny všechny české vysoké školy (údajně na tři roky, ale ve skutečnosti neměly být otevřeny už nikdy a také do konce okupace otevřeny nebyly) a jejich majetek zkonfiskován.

Univerzitní budovy i ústavy byly většinou převzaty německou univerzitou, ale například do budovy právnické fakulty se nastěhovalo velitelství SS.

Profesoři a docenti z uzavřených škol byli zařazeni do školy nižšího stupně nebo do průmyslu. Jen zcela výjimečně, například při práci v nemocnicích, pokračovaly malé skupinky studentů v alespoň symbolickém ilegálním studiu u svých profesorů.

Od uzavření českých vysokých škol působily na území protektorátu už jen německé vysoké školy. Nejvýznamnější z nich, pražská německá univerzita, byla v té době už plně podrobena nacistickému duchu. Přednášely se tam i takové zruďné předměty jako národní nebo rasová biologie.

17. listopadu udeřila proti české inteligenci první rána, následována mnoha dalšími. Vzdyť jen z akademické obce pražské Karlovy univerzity bylo popraveno nebo utýráno 23 pedagogů a dalších 28 profesorů a docentů bylo uvězněno.

Český 17. listopad vyvolal pobouření v celém světě. Už v roce 1941 byl v Londýně vyhlášen Mezinárodním dnem studentstva.

Zdroj:

Augusta, Pavel, Honzák, František. *Československo 1938- 1945*. 1. vydání, Praha: Albatros, 1995, s. 14-15, ISBN 80-00-00187-X

PRACOVNÍ LIST

Vypracuj následující otázky a úkoly:

- 1) U příležitosti jakého výročí se konaly 28. října demonstrace?**
- 2) Proč se o tomto výročí mluví jako o hořkém?**
- 3) Kdo byl Jan Opletal a jak se zapsal do českých dějin?**
- 4) Jaké kroky podnikli němečtí okupanti proti studentům?**
- 5) Proč si němečtí okupanti ke svému útoku vybrali právě studenty?**
- 6) 17. listopad byl vyhlášen významným dnem. Jak se tento den nazývá?**
- 7) Datum 17. listopad se významně zapsalo do českých dějin ještě o několik let později. Víš, o který rok se jedná a co se v tento den odehrálo?**

PRACOVNÍ LIST (ŘEŠENÍ)

Vypracuj následující otázky a úkoly:

1) U příležitosti jakého výročí se konaly 28. října demonstrace?

Vzpomínka na vznik samostatného Československa.

2) Proč se o tomto výročí mluví jako o hořkém?

Protože probíhala druhá světová válka, byli jsme pod nadvládou Německa (Protektorát Čechy a Morava) a o nějaké samostatnosti nemohla být vůbec řeč.

3) Kdo byl Jan Opletal a jak se zapsal do českých dějin?

Jan Opletal byl studentem medicíny, který byl během demonstrací zabit. Jeho pohřeb se stal národní manifestací. Ta se stala pro německé okupanty záminkou pro útoky na studenty.

4) Jaké kroky podnikli němečtí okupanti proti studentům?

Byly zrušeny vysoké školy, studenti byli zatýkáni a vězněni. Přibližně 1200 českých studentů bylo odvečeno do koncentračních táborů.

5) Proč si němečtí okupanti ke svému útoku vybrali právě studenty?

Jednalo se o mladé intelektuály, kteří jsou mnohdy bojovní a mají sílu ovlivňovat národ.

6) 17. listopad byl vyhlášen významným dnem. Jak se tento den nazývá?

Mezinárodní den studentstva.

7) Datum 17. listopad se významně zapsalo do českých dějin ještě o několik let později.

Víš, o který rok se jedná a co se v tento den odehrálo?

Jednalo se o rok 1989. Probíhala sametová revoluce, která byla spojena s pádem komunismu. I tehdy vyrazili lidé do ulic, aby demonstrovali proti tehdejšímu režimu.